

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

ROK II **Warszawa, dnia 30 grudnia 1947 r.** **Nr 14**

Treść:

119

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH, ZIEM ODZYSKANYCH ORAZ ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

z dnia 22 listopada 1947 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Obrony Narodowej i Skarbu w sprawie norm obszarowych, szacunku, odliczenia od ceny na rzecz osadników wojskowych oraz spłaty należności za gospodarstwa, nadane na podstawie dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska.

Na podstawie art. 12 ust. 1, art. 21 ust. 3, art. 22 i 24 ust. 1 dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 279) zarządza się, co następuje:

§ 1. Artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego oznaczenia, odnoszą się do dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziem Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 279).

§ 2. 1. W zależności od miejscowych warunków ekonomicznych (jak stopień uprzemysłowienia, odległość od rynku zbytu, stacji, kolei itp.), terenowych i klimatycznych należy stosować dla gospodarstw rolnych następujące normy obszarowe gruntów, obejmujące użytki rolne, lasy i wody:

a) na glebach należących do I kl. szacunkowej 7 — 9 ha;
b) na glebach należących do II kl. szacunkowej 9 — 12 ha,
c) na glebach należących do III kl. szacunkowej 9 — 15 ha.

2. Do I klasy szacunkowej zalicza się grunty I i II klasy gleboznawczej, do II klasy szacunkowej — grunty III i IV klasy gleboznawczej, do III klasy szacunkowej — grunty V i VI klasy gleboznawczej.

3. Podział gruntów na klasy gleboznawcze ustala się według tabeli klas gruntów, stanowiącej załącznik do niniejszego rozporządzenia.

4. Obszar lasu i wód w jednym gospodarstwie rolnym nie może przekraczać 4 ha.

§ 3. 1. Do gospodarstw hodowlanych zalicza się gospodarstwa, w których obszar pastwisk przekracza 30 % ogólnego obszaru gospodarstwa.

2. Gospodarstwa hodowlane mogą być tworzone jedynie na gruntach, należących do III klasy szacunkowej (§ 2 ust. 2 i 3) oraz na terenach górskich.

3. Obszar gospodarstw hodowlanych łącznie z lasami i wodami nie może przekraczać 20 ha.

§ 4. Gospodarstwa istniejące już w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, odbiegające od norm, wskazanych w § 2 i 3, o obszar mniejszy niż 1 ha, mogą być utrzymane w dotychczasowym rozmiarze.

§ 5. 1. Poza użytkami rolnymi, lasami i wodami w rozmiarze określonym w art. 9, 10 i 11 przy uwzględnieniu § 2, 3 i 4 — w skład gospodarstw i działek mogą wchodzić nieużytki właściwe o obszarze nieprzekraczającym 30%, a dla gospodarstw hodowlanych 10% wszelkiego rodzaju użytków w tych gospodarstwach, bądź działkach.

2. Za nieużytki właściwe uważa się nieużytki w rozumieniu pkt. E. tabeli klas gruntów, wymienionych w § 2 ust. 3.

§ 6. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Ziem Odzyskanych, a gdy chodzi o obszar b. Wolnego Miasta Gdańska — w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej, może w granicach norm obszarowych, określonych w art. 9 — 11, dopuścić na poszczególnych terenach oraz w poszczególnych przypadkach zastosowanie innych norm obszarowych, niż ustalone w §§ 2 — 5.

§ 7. Za składniki gospodarstwa (działki) uważać należy wszystko, co się w gospodarstwie znajduje i stanowi własność Skarbu Państwa, jak budynki, inwentarze żywe, martwe i t.p.

§ 8. 1. Ustala się przeciętny urodzaj gruntów z 1 ha w kwintalach żyta według następującej tabeli:

Szacunkowa klasa gruntów	Grunty orne	Łąki	Pastwiska	Wody, posiadające urządzenia rybne	Stawy i inne wody naturalne	Nieużytki
I	23	28	22	29	12	—
II	15	13	13	13	8	—
III	10	6	6	8	5	—
—	—	—	—	—	—	0,5

2. Wody, nie nadające się do racjonalnej gospodarki rybnej, szacuje się jak nieużytki.

§ 9. 1. Szacunek działek leśnych ustala się na podstawie szacunku gruntów pod lasem oraz drzewostanu.

2. Grunty pod lasem szacuje się w wysokości 50% normy, wskazanej w § 8, zaliczając je do takiego rodzaju gruntów, do którego są najbardziej zbliżone.

3. Wartość drzewostanu do lat 40 oblicza się w życie według kosztów zalesienia i utrzymania lasu.

4. Wartość drzewostanu powyżej 40 lat ustala się w wysokości 75% wartości użytkowej tego drzewostanu po potrąceniu kosztów uzyskania drewna.

§ 10. 1. Tereny torfowe nieeksploatowane lub o średniej miąższości torfu poniżej 0,5 m zalicza się do odpowiednich klas użytków rolnych i szacuje w myśl przepisów § 8.

2. Tereny torfowe eksploatowane o średniej miąższości torfu od 0,5 m do 1,5 m szacuje się w wysokości 13 kwintali żyta za 1 ha.

3. Tereny torfowe eksploatowane o średniej miąższości torfu od 1,5 m wzwyż szacuje się w wysokości 28 kwintali żyta za 1 ha.

§ 11. 1. Grunty wchodzące w skład gospodarstw ogrodniczych szacuje się o 30 — 50% wyżej w stosunku do norm podanych w § 8.

2. Jednakże grunty, zajęte pod plantacje trwałe, naprzykład szparagów, rabarbaru, truskawek i agrestu, szacuje się o 50 do 300% wyżej w stosunku do norm podanych w § 8.

§ 12. 1. Szacunek szklarni ustala się odpowiednio do powierzchni użytkowej pod szkłem, licząc za 1 m^2 tej powierzchni 60 kg żyta. Szklarnie kwiatowe szacuje się o 30% drożej. Szacunek ten ulega zmniejszeniu procentowo zależnie od stanu budynków, konstrukcji szklarniowej, stanu urządzeń ogrzewających i parapetów.

2. Szklarnie w miejscowościach odległych od miast, nie mające warunków do należytego wykorzystania, szacuje się w myśl zasad, podanych w ust. 1, ze zniżką do 50%.

3. Wartość materiału roślinnego szklarni ustala się na podstawie hurtowych cen rynkowych.

§ 13. 1. Szacunek inspektów ustala się zależnie od stanu drewna i oszklenia okien, licząc za 1 m² okna inspektowego 5 — 8 kg żyta.

2. Wartość rozsad wczesnych i warzyw ustala się według cen rynkowych.

§ 14. Szacunek sadów ustala się na podstawie szacunku użytków rolnych oraz wartości drzew owocowych. Wartość drzew ustala się w zależności od ich rodzaju, stanu i wieku.

§ 15. Wartość drzewek i krzewów w szkółkach ustala się według cen rynkowych, stosując zniżkę w wysokości 50%.

§ 16. Kultury specjalne naprzykład chmielniki i wikliny, przekraczające 0,25 ha, wyodrębnia się i szacuje w wysokości wartości przeciętnego rocznego przychodu.

§ 17. 1. Wartość zabudowań ustala się na podstawie szacunku, dokonanego przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych według poziomu cen przyjętych do norm szacunkowych tego Zakładu z 1938 r.

2. Wartość zabudowań, należących do gospodarstw (działek), wymienionych w art. 9, 10 i 11, ustala się w wysokości 0,125 szacunku, wskazanego w ust. 1.

3. Wartość willi oraz zakładów przemysłowych, które mogą być przedmiotem nadania, ustala się w wysokości 0,20 szacunku, wskazanego w ust. 1.

§ 18. Wartość zabudowań zbyt dużych w stosunku do potrzeb gospodarstwa, ustalona w myśl przepisów § 17 ust. 2, może ulec obniżeniu, nie więcej jednak niż o 25%.

§ 19. Szacunek budynków zniszczonych obniża się stosownie do stopnia zniszczenia.

§ 20. Szacunek, ustalony w myśl przepisów §§ 17 — 19, przelicza się na żyto po cenie 17,5 zł za kwintal żyta.

§ 21. Zapasy, nawozy, uprawy itp. szacuje się według miejscowych cen rynkowych w chwili oszacowania.

§ 22. Inwentarz żywy szacuje się w życie według następujących stawek:

1) Konie:

I. Kategoria.

Zdrowe. Stan dobrej kondycji i utrzymania o proporcjonalnej budowie. Pełna wartość użytkowa. Wiek nieprzekraczający 10 lat — 15 kwintali.

II. Kategoria.

Zdrowe. Stan średniej kondycji i utrzymania. Dysproporcja budowy. Zmniejszona wartość użytkowa. Wiek nieprzekraczający 12 lat — 10 kwintali.

III. Kategoria.

Konie, które nie odpowiadają warunkom I i II kategorii — 8 kwintali.

Młodzież I, II i III kategorii. Stan dobry zadawalający i słaby. Wiek do 1 roku — 1/4 wartości konia odpowiedniej kategorii. Wiek od 1 do 2 lat — 1/2 wartości konia odpowiedniej kategorii. Wiek od 2 do 3 lat — 3/4 wartości konia odpowiedniej kategorii.

2) Krowy.

I. Kategoria.

Zdrowe. Stan dobrej kondycji i utrzymania. Głęboka i proporcjonalna budowa. Rasy czarno-białej nizinnej, czerwonej, bądź innej mlecznej. Wiek nieprzekraczający 10 lat. Waga żywa 400 — 550 kg — 12 kwintali.

II. Kategoria.

Zdrowe. Stan średniej kondycji i utrzymania. Dysproporcja budowy. Wiek nieprzekraczający 12 lat. Waga żywa 300 — 450 kg — 9 kwintali.

III. Kategoria.

Krowy, które nie odpowiadają warunkom I i II kategorii — 7 kwintali.

Młodzież I, II i III kategorii. Wiek do 1/2 roku — 1 kwintal, od 1/2 do 1½ roku — 1 — 3 kwintali, od 1½ do 2½ roku — 3 — 6 kwintali.

3) Krowy zarodowe szacuje się o 50% wyżej.

4) Trzoda chlewna.

Waga żywca 150 — 200 kg za 1 kg żywej wagi — 6 kg.

Waga żywca 100 — 150 kg za 1 kg żywej wagi — 5 kg.

Waga żywca do 100 kg za 1 kg żywej wagi — 4 kg.

5) Owce, kozy, króliki:

Według wagi za 1 kg — 2 kg.

6) Drób.

Kury, kaczki, gęsi, indyki i perliczki według wagi za 1 kg — 5 kg.

§ 23. Inwentarz martwy szacuje się w życie według następujących stawek:

1. Lokomobile małe cena za 1 HP. 4 kwintale.

2. Motory spalinowe za 1 HP. 4 kwintale.

Motory elektryczne za 1 K.W. 1 kg lub za 1 K.M. (HP i PS) 75 kg.

3. Żniwiarki „Dehringa", „M. Cormick" i podobne 9 — 12 kwintali.

4. Kosiarki 6 — 8 kwintali.

5. Młocarnie duże, cepowe czyszczące z

sortownikami o rozpiętości młotnej 100 X 50 cm 45 — 52 kwintali.

6. Młocarnie węższe — odpowiednio mniej, odliczając po 4 kwintale za każde 10 cm. szerokości.
7. Młocarnie sztywtówki, bez wytrząsaczy o napędzie pasowym lub trybowym 6 — 8 kwintali.
8. Kieraty dwukonne lub czterokonne 5 kwintali.
9. Sieczkarnie dwukośne ręczne 2 kwintale.
   Sieczkarnie trzykośne 3 kwintale.
   Sieczkarnie Bentalowskie 5 kwintali.
10. Grabarki konne 4 kwintale.
11. Pasy do siana i słomy 7 kwintali.
12. Pasy do torfu ślimakowe (sznekowe) 6 kwintali.
13. Pługi dwuskibowe, konne Nr 3 i 4 3 kwintale.
    Pługi jednoskibowe (koleśne) $1^1/_2$ kwintala.
14. Brony ciężkie żelazne dwójki 2 kwintale.
    Brony ciężkie trzypolówki 2 kwintale.
    Brony ciężkie - sześciopolówki (zestaw) 2 kwintale.
    Brony łąkowe $1^1/_2$ kwintala.
15. Obsypniki żelazne 1 kwintal.
16. Kultywatory 7 i 9-łapowe 3 kwintale.
17. Talerzówki konne motorowe 4 — 8 kwintali.
18. Kopaczki torfowe lub mechaniczne do ziemniaków 9 kwintali.
19. Świdry studzienne $1^1/_2$ kwintala.
20. Drążki (sztangi) do świdrów według wagi za 1 kg $1^1/_2$ kwintala.
21. Wypielacze trzyrzędowe 4 kwintale.
22. „ wielorzędowe 6 kwintali.
23. Siewniki do 2 m. szer. 9 kwintali.
    „ szersze, odpowiednio więcej, doliczając każde 50 cm szerokości po $1^1/_2$ kwintala.
24. Miechy skórzane 1 kwintal.
25. Bączki metalowe $^1/_2$ kwintala.
26. Kowadła według wagi za 1 kg 2 kg.
27. Cęgi, szczypce i inne narzędzia według wagi za 1 kg — 1 kg.
28. Obrabiarki według wagi za 1 kg—1 kg.
29. Warsztaty stolarskie drewniane $^1/_2$ kwintala.
30. Dłuta różne — za sztukę 4 kg.
31. Piłki ręczne stolarskie za sztukę 8 kg.
32. Piły poprzeczne długości 1 m. — 20 kg.
33. „ mniejsze, odpowiednio mniej, obliczając za każde 10 cm długości 4 kg.
34. Toczarki piaskowce według wagi za 1 kg — ½ kg.
35. Łańcuchy różne według wagi za 1 kg 1½ kg.
36. Łopaty, widły metalowe różnej wielkości według wagi za 1 kg 1½ kg.
37. Siekiery według wagi za 1 kg 3 kg.
38. Uprząż skórzana blankowa według wagi za 1 kg — 13 kg.
39. Siodła angielskie według wagi za 1 kg — 5 kg.
40. Walnie 4 kwintale.
41. Młynki 3 kwintale.
42. Sortowniki (tryjery) 5 kwintali.
43. Żmijki 2 kwintale.
44. Sortowniki do ziemniaków 5 kwintali.
45. Wagi dziesiętne tonowe i półtonowe 3 — 5 kwintali.
46. Wagi stołowe od 20 — 50 kg $^1/_2$ — 1 kwintal.
47. Parniki do ziemniaków o pojemności 200 kg $2^1/_2$ kwintala.
    Parniki do ziemniaków o pojemności 100 kg 2 kwintale.
    Parniki do ziemniaków o pojemności 50 kg $1^1/_2$ kwintala.
48. Gniotowniki, śrutowniki 1 kwintal.
49. Wozy jednokonne 3 kwintale.
    „ dwukonne 5 kwintali.
50. Bryczki 8 kwintali.

§ 24. Inwentarz żywy i martwy, niewymieniony w §§ 22 i 23, szacuje się według jego wartości, stosując odpowiednio stawki wskazane w tych paragrafach.

§ 25. 1. Szacunek zużytych maszyn i narzędzi rolniczych obniża się odpowiednio do stopnia zużycia, ustalonego w procentach.

2. Maszyny i narzędzia rolnicze, których zużycie wynosi ponad 50%, szacuje się jak złom według stawki 1 kg żelaza za 1 kg żyta.

§ 26. Osadnikowi wojskowemu, korzystającemu z pierwszeństwa, przewidzianego w w art. 18 ust. 1. pkt 1, odlicza się od ceny gospodarstwa 250 kwintali żyta.

§ 27. 1. Klasyfikację gleboznawczą oraz szacunek gruntów przeprowadza mierniczy, wyznaczony przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

2. Czynności, wymienione w ust. 1, mogą być również dokonane przez odpowiednio wykwalifikowane osoby, wyznaczone przez powiatową władzę administracji ogólnej.

3. W razie potrzeby powiatowa władza administracji ogólnej powołuje rzeczoznawców.

4. Z czynności klasyfikacyjno - szacunkowych sporządza się szczegółowy protokół oraz załącza do niego szkic z oznaczeniem granic poszczególnych klas gruntów.

5. Jeżeli istnieją mapy lub inne dowody pomiarowe z uwidocznioną na nich klasyfikacją, ustalenie klas gruntów i konturów klasyfikacyjnych może

być dokonane na podstawie tych dowodów.

§ 28. Szacunku budynków, inwentarzy żywych i martwych oraz zapasów nawozów, upraw itp. dokonują osoby, wymienione w § 27 ust. 1 i 2.

§ 29. Szacunek wszelkich składników gospodarstwa, nieobjętych niniejszym rozporządzeniem, ustala się według przeciętnych cen rynkowych.

§ 30. Szacunek składników gospodarstwa, ustalony według przeciętnych cen rynkowych tych składników, przelicza się na żyto według przeciętnych cen rynkowych żyta.

§ 31. 1. Zaliczki na poczet należności za nadane gospodarstwa (działki) należy pobierać przed przeniesieniem prawa własności tych gospodarstw (działek) na zasadach i w trybie, jakie ustali zarządzenie Ministrów: Rolnictwa i Reform Rolnych, Ziem Odzyskanych oraz Administracji Publicznej, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

2. Spłatę należności za nadane gospodarstwo (działki) po potrąceniu wymierzonych zaliczek rozkłada się na 20 równych rat rocznych, płatnych 1 października każdego roku.

3. Nabywcy mogą spłacać należność w życie lub w gotówce według przeciętnych wolnorynkowych cen żyta, ustalonych przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

4. W razie zwłoki w uiszczeniu przypadających do zapłaty rat, pobiera się odsetki zwłoki w wysokości 6% w stosunku rocznym.

§ 32. 1. Osadnikom, którzy:

a) otrzymali gospodarstwa (działki) bez zabudowań,

b) otrzymali gospodarstwa (działki) z zabudowaniami zniszczonymi ponad 30%,

c) otrzymali gospodarstwa, określone w art. 9, a w chwili wydania aktu nadania nie posiadali niezbędnego inwentarza żywego,

umarza się należność, przypadającą z rat, określonych w ust. 2, do wysokości 75% wartości udowodnionych wkładów na budowę lub remont budynków, na zakup inwentarza bądź na inne inwestycje, a jeżeli osadnik został przyjęty na członka spółdzielni parcelacyjno-osadniczej w czasie do końca 1948 r. — do wysokości pełnej wartości wymienionych wkładów.

2. Umorzenie następuje:

a) w przypadku, określonym w pkt. a) ust. 1 — z pierwszych 5 rat,

b) w przypadku, określonym w pkt. b) ust. 1 — przy zniszczeniu zabudowań od 30 do 50% — z pierwszych 3 rat, a przy zniszczeniu zabudowań ponad 50% — z pierwszych 5 rat,

c) w przypadku, określonym w pkt c) ust. 1 — z pierwszych 2 rat.

3. Osadnikom, którzy doznali klęsk żywiołowych, można umorzyć jedną ratę należności, płatną w terminie, przypadającym bezpośrednio po doznaniu klęski.

4. Osadnicy, posiadający poza obszarem Ziem Odzyskanych majątek nieruchomy, którego wartość wystarcza na pokrycie bieżących rat, nie korzystają z ulg przewidzianych w ust. 1 i 2, chyba że należą do spółdzielni parcelacyjno-osadniczych bądź też otrzymali gospodarstwa (działki) bez zabudowań.

§ 33. 1. Niezależnie od przepisów § 32 nabywcom działek rybackich umarza się należności za te działki do wysokości udowodnionych wydatków, poczynionych w okresie pierwszych 5 lat od daty aktu nadania na kupno, wykonanie lub naprawę sprzętu rybackiego oraz na urządzenie wędzarń, warsztatów naprawy łodzi i kutrów, warsztatów sieciarskich i innych niezbędnych do wykonywania rybołówstwa i prowadzenia przetwórstwa rybnego.

2. Umorzenie, przewidziane w ust. 1, następuje z zastrzeżeniem jego cofnięcia w razie wyzbycia się przez osadnika sprzętu rybackiego lub urządzeń, wymienionych w tym ustępie, przed upływem 5 lat od daty umorzenia należności.

§ 34. 1. W przypadkach trudności płatniczych, wywołanych wyjątkowymi okolicznościami, jak: nieurodzaj, pożar, śmierć, ciężka choroba, mogą być udzielone ulgi w spłacie zapadłych należności.

2. Ulgi te polegają na odroczeniu terminu płatności raty na okres do 2 lat lub rozłożeniu zapadłej raty na terminy płatności rat następnych, przypadających w okresie 3 lat.

3. Odroczenie lub rozłożenie na raty może objąć najwyżej dwie raty.

4. Za czas odroczenia lub rozłożenia na raty nie pobiera się odsetek zwłoki.

w/z Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
Stanisław Tkaczow

w/z Minister Ziem Odzyskanych:
Józef Dubiel

§ 35. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Administracji Publicznej:
Edward Osóbka-Morawski

Minister Obrony Narodowej:
Michał Żymierski
Marszałek Polski

Minister Skarbu:
Konstanty Dąbrowski

(Dz. U. R. P. z dn. 16.XII.1947 r. Nr 74, poz 471).

Załącznik do rozporządzenia Ministrów: Rolnictwa i Reform Rolnych, Ziem Odzyskanych oraz Administracji Publicznej z dnia 22 listopada 1947 r. (poz. 471).

TABELA KLAS GRUNTÓW.

A. **Grunty orne.**

(Ziemie pod polami uprawnymi, sztucznymi pastwiskami, sadami i ogrodami, jak również pod budynkami i podwórzami).

Klasa I. Grunty orne najlepsze.

Grunty bardzo zasobne w składniki odżywcze, łatwe do uprawy, ciepłe, czynne, o czynnym podglebiu, umożliwiającym nawet bardzo głęboką orkę, przepuszczalne, lecz dostatecznie wilgotne, przewiewne, niezaskorupiające się, zawierające zazwyczaj znaczne ilości próchnicy słodkiej. Melioracyj nie wymagają. Dają nawet w warunkach średniej kultury wysokie plony najszlachetniejszych roślin, wymagających głębszego zakorzenienia się.

Do klasy tej należy zaliczyć np. wybitnie dobre kawałki gleb następujących:

a) mady chude, średnio ciężkie, położone tak wysoko, że nie zamakają podczas wylewów rzeki, w której dolinie leżą. Warstwa mady, gruba co najmniej na 1 m, spoczywa na podłożu piaszczystym;
b) niektóre czarnoziemy stepowe, leżące na podłożu lessowym i niektóre czarnoziemy stepowe zdegradowane (pozbawione znacznej ilości próchnicy), na lessach grubości od 1—1,5 m leżące średnio wysoko na podłożu piaszczystym. Próchnica tych gleb słodka;
c) najlepsze lessy całkowite.

Klasa II. Grunty orne bardzo dobre.

Grunty, zbliżone właściwościami do gruntów klasy I, posiadające nieco gorsze warunki fizyczne, a więc mniej przepuszczalne i przewiewne. Nieco trudniejsze do uprawy. Stosunki wilgotnościowe trochę gorsze. Spadki, o ile występują, są łagodne. Udają się na nich wszelkie warzywa.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:

a) mady chude (o ile nie są z materiału karpackiego), średnio ciężkie, zamakające na krótki okres czasu podczas wylewów. Grubość mady co najmniej 1 m. W podłożu piasek;
b) czarnoziemy stepowe lessowe, na warstwie lessowej łącznej grubości co najmniej jednometrowej, leżące na lessie, piasku lub żwirze;
c) lessy głębokie i najlepsze z płytkich, ale grubości ponad 70 cm;
d) czarne ziemie (pochodzenia bagiennego) na przepuszczalnym podłożu;
e) najlepsze kawałki dobrze położonych bielic mocnych szczerków i glin — zmeliorowane;
f) najlepsze rędziny (borowiny) — głębokie ponad 0.5 m.

Klasa III. Grunty orne dobre.

Grunty cechuje mniejszy wybór roślin uprawnych z powodu warunków fizycznych, chemicznych lub topograficznych, gorszych od tych, które posiadają grunty klasy I i II.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:

a) lessy nażwirowe, napiaskowe, nawapieniowe, które nie dochodzą do 1 m grubości, ale przenoszą 50 cm;
b) lepsze bielice, gliny i szczerki mocne — co najmniej 1 m grube, na przepuszczalnych podłożach;
c) piaski nalessowe i nabielicowe — głębokie na 50 cm.

Gleby wymienione w pkt a), b) i c), są to gleby przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, mocno czynne, stąd podobne do klasy I, lecz bardziej gruboziarniste i na suszę mniej wytrzymałe. Spadki, o ile występują, są łagodne. Do uprawy łatwe;

d) grunty nadrzeczne nisko położone, mniej spójne, niż w klasie II, przepuszczalne, często podmakające, ale w razie odpływu wód rzecznych mogą być za suche;

e) grunty wapienne i marglowe, głębokie od około 30—50 cm, przepuszczalne i przewiewne, lecz bardzo wrażliwe na suszę i nadmiar wilgoci atmosferycznej, wymagające większej ilości sprzężaju na jednostkę uprawną dla konieczności szybkiego wykonania robót. Leżą wysoko na podłożu wapiennym;
f) grunty torfowe najlepsze, zmeliorowane, zawierające dużo części mineralnych, części zaś roślinne są w stanie daleko posuniętego rozkładu (włókien roślinnych nie widać). Grunty, zawierające mniej części mineralnych i części roślinne mniej rozłożone, zaliczane są do klas niższych;
g) najlepsze grunty podgórskie, płaskie bądź z łagodną wystawą południową lub południowo-zachodnią, nie wyżej położone jak 300 — 400 m nad poziomem morza.

Klasa IV. Grunty orne średnie.

Grunty rolniczo średnio dobre w swym stanie naturalnym, bez ulepszeń fizycznie wadliwe i zawodne.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:
a) grunty lekkie, wiecej piaszczyste, przepuszczalne t. zw. lekkie szczerki, leżące na lżejszym mniej zwięzłym podłożu, lecz z dużą ilością części pyłowych w warstwie glebowej, o dobrze uformowanej warstwie próchnicznej grubości około 30 cm;
b) gliny ciężkie, bielice, iły właściwe, szczerki mocne na nieprzepuszczalnych podłożach — niezmeliorowane;
c) lessy: naglinowy mocny i naiłowy. Niezmeliorowane.

Gleby wymienione w pkt. b) i c) są gruntami z podłożem mało przepuszczalnym, mało przewiewne, mało czynne. Ciężkie do uprawy. Spiekają się mocno od upałów i tworzą bryły trudne do rozbicia, a uprawiane na mokro mażą się;
d) grunty wapienne i marglowe o małym zasobie materii organicznej, spoczywające na podłożu wapiennym, płytsze jak w klasie III, stąd więcej cierpiące od suszy;
e) grunty sapowate, podmokłe ciężkie lub zimne;
f) grunty torfowe bardzo dobre, zmeliorowane, zawierające dość dużo części mineralnych; części roślinne są w stanie dość daleko posuniętego rozkładu (włókien roślinnych nie widać lub można rozróżnić tylko poszczególne włókna roślinne);
g) grunty okolic podgórskich, dość głębokie, o łagodnych spadkach i łatwym dostępie; ciężkie, zimne, nieprzepuszczalne i nieprzewiewne; melioracyj wymagają. Trudności sprzętu wobec znacznych opadów;
h) gorsze odmiany czarnoziemów lessowych i iłowych czarnoziemów podgórskich.

Klasa V. Grunty orne słabe.

Grunty naogół ubogie, a wskutek tego zawodne i nieurodzajne.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:
a) grunty drobno piaszczyste, głębokie, często za suche. Do uprawy łatwe;
b) grunty iłowate, żelaziste z niebieskimi i rdzawymi plamami, nieprzewiewne, na nieprzepuszczalnym podłożu; grunty sapowate, podmokłe, ciężkie lub zimne, do melioracji trudne lub nie nadające się wcale;
c) grunty wapienne i marglowe, płytkie z bardzo małą ilością części gliniastych, ze znaczną ilością kamieni wapiennych, ubogie w materie organiczne;
d) grunty torfowe, dobre, zmeliorowane, zawierające mało części mineralnych; części roślinne są mało rozłożone (można rozróżnić włókna roślinne). Plony mniej pewne niż na gruntach klasy IV;
e) grunty okolic podgórskich i górskich, dość płytkie, dość kamieniste, bądź więcej strome i mniej dostępne niż w klasie IV.

Klasa VI. Grunty orne najsłabsze.

Grunty dają plony bardzo niskie lub bardzo niepewne.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:
grunty zupełnie piaszczyste, niespójne, zwiewne, suche, bardzo ubogie w materie organiczne. Należą tu piaski suche, bardzo płytkie lessy leżące na żwirze, piasku lub bezpośrednio na opoce i takież płytkie bielice i rędziny;
b) grunty piaszczyste, mało zasobne, podmokłe, zimne wskutek wysokiego poziomu wód gruntowych, sapowate, często ze sporą zawartością storfiałej próchnicy (grunty przytorfowe);
c) grunty górskie, płytkie, trudno dostępne bądź strome, kamieniste albo w położeniu uniemożliwiającym uprawę oziminy;
d) wszelkie rodzaje gruntów ornych, które z jakichkolwiek powodów (np. glebowych, stosunków wodnych lub nachylenia terenu) nie mogą być zaliczone do klas wyższych.

B. ŁĄKI.

Łąki są zaliczane do poszczególnych klas na podstawie średniej rocznej ilości i jakości zbieranego siana. Jako czynniki wtórne, wpływające na zaliczenie do klas wyższych lub niższych, powinny być brane pod uwagę: poziom wód gruntowych, zalewność, jakość gruntów, dostęp i łatwość sprzętu, porzeba i możność wykonania melioracji, stan kultury i stopień pielęgnacji.

Klasa I. Łąki najlepsze.

Łąki, stale przynajmniej trzykośne, o glebie zasobnej w składniki odżywcze, przepuszczalnej i przewiewnej. Położenie dostępne w każdej porze roku, powierzchnia równa, umożliwiająca wszelkie prace maszynowe. Poziom wód gruntowych korzystny. Zbiór siana co najmniej 60 q z 1 ha. Siano składa się z najszlachetniejszych traw słodkich i roślin motylkowych, prawie zupełnie bez chwastów łąkowych.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:

a) łąki nadrzeczne i polne, zasilane naturalnymi zalewami, żyzną wodą z rzek i pól, przy czym zalewy przychodzą w porze odpowiedniej i woda nie pozostaje na łące zbyt długo, mając odpowiedni odpływ; melioracji nie wymagają;

b) łąki mineralne, zmeliorowane, nawadniane, przy czym możliwe jest doprowadzanie w miarę potrzeby do każdej parceli dostatecznej ilości żyznej i ciepłej wody.

W klasie I występują szlachetne trawy słodkie, jak: rajgrasy, kostrzewy, wyczyniec łąkowy, owsiki oraz rośliny motylkowe, jak koniczyny, komonica, lucerna chmielowa, itp. Wśród traw nie ma wartościowej, grubej i kwaśnej flory, skrzypów, trzcin, sitowi, turzycy, mchów itp.

Klasa II. Łąki bardzo dobre.

Łąki stale dwu lub czasami wielokośne o własnościach gleby, w położeniu i powierzchni, jak w klasie I. W warunkach sprzyjających poziom wód odpowiedni, jakość siana zbliżona do jakości na łąkach klasy I; w warunkach nie sprzyjających poziom wody za niski lub za wysoki, jakość siana gorsza lub ilość mniejsza, jednakże nie mniej niż 40 q z 1 ha.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:

a) łąki nadrzeczne i polne, użyźniane przez naturalne zalewy, przy czym zalewy bywają czasem w porze niewłaściwej, przeszkadzając w sprzęcie siana lub też odpływ nie jest zupełnie dostateczny i woda miejscami stoi za długo;

b) łąki torfowe zmeliorowane z materią organiczną w stanie daleko posuniętego rozkładu (jak w klasie III gruntów ornych), posiadające urządzenia do dowolnego doprowadzania świeżej wody i regulowania jej poziomu;

c) łąki mineralne zmeliorowane, z urządzeniami, pozwalającymi na dowolne regulowanie nawodnienia nie wszystkich poszczególnych parcel lub też nawodnienia wodami mniej żyznymi niż w klasie I.

Klasa III. Łąki dobre.

Łąki stale dwukośne, gleba o własnościach fizycznych i chemicznych gorszych niż w klasie I i II. Powierzchnia równa; zbiór siana średnio ponad 25 q z 1 ha, przy czym obok traw szlachetnych występuje znaczna ilość traw nieszlachetnych oraz chwastów.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:

a) łąki polne, nieużyźniane zalewami z pól, w latach suchszych poziom wód za niski, wydajność siana mniejsza; w latach mokrych wydajność większa, jakość gorsza. Dostęp łatwy;

b) łąki nadrzeczne lub nadjeziorne, niezalewane lub z niedostatecznym odpływem; w latach mokrych poziom wód za wysoki; ilość siana większa, lecz jakość gorsza; w latach suchych ilość siana mniejsza, lecz jakość lepsza. Dostęp utrudniony tylko w razie długotrwałych deszczów;

c) łąki torfowe zmeliorowane, z materią organiczną bardzo lub w znacznej części rozłożoną na skutek tego dość przepuszczalne, posiadające urządzenia do spiętrzania wody gruntowej lub też łąki z urządzeniami, jak w klasie II, jednak z mniej rozłożona materią organiczną;

d) łąki podgórskie i niżej położone, lepsze łąki górskie; łąki sztuczne lub naturalne, zmeliorowane i przynoszące odpowiedni zbiór siana mogą być zaliczane do klasy II.

Klasa IV. Łąki średnie.

Łąki przeważnie jednokośne.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:

a) łąki zbyt suche o glebie przepuszczalnej, mało zasobne, nadające się raczej pod uprawę rolną. Poziom wód gruntowych zbyt niski. Łąki dostępne, o powierzchni mniej więcej równej. Urodzaj siana w latach suchych obniża się do 10 q z 1 ha, w latach mokrych może się znacznie podnieść. Siano może być średnie lub nawet dobrej jakości;

b) łąki mogące, ze względu na wydajność i jakość siana, być zaliczone do klas wyższych, lecz na których sprzęt jest znacznie utrudniony z powodu nierówności powierzchni, obecności krzaków lub kamieni, jako też do których jest utrudniony dostęp lub podlegają one częstym powodziom;

c) łąki torfowe, zmeliorowane, z materią organiczną mało rozłożoną, posiadajace urządzenia do spietrzania wody gruntowej, jednakże z małym zasięgiem podsiąkania wody wskutek małej przepuszczalności torfu lub też łąki torfowe o roślinności gorszej jakości niż w klasach wyższych;

d) łąki górskie wyżej położone lub mniej dostępne.

Klasa V. Łąki słabsze.

Łąki przeważnie jednokośne.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:

a) łąki zbyt mokre, poziom wód gruntowych zbyt wysoki, dostęp często utrudniony, z reguły sprzęt ręczny. Zbiór siana dość obfity, lecz lichej jakości, składający się w przeważającej ilości z roślin grubych i kwaśnych;

b) łąki śródleśne, zacienione, bądź zachwaszczone florą leśną nawet w dobrych stosunkach wilgotnościowych.

Wśród flory klasy V spotykają się na łąkach, wymienionych w pkt. a), obficie skrzypy, trzciny, sitowia, turzyce i mchy, a na łąkach, wymienionych w pkt. b), częstokroć zachwaszczenie florą leśną.

Klasa VI. Łąki najsłabsze.

Łąki liche jednokośne.

Do klasy tej należy zaliczyć np.:

a) łąki na glebach bagiennych. Dostęp utrudniony; sprzęt ręczny; wywożenie siana bardzo uciążliwe, często możliwe tylko w pewnych porach roku; należą tu między innymi wierzchowiny wód otwartych i zamkniętych (o ile kosi się na nich trawę), moczary nad brzegami rzek i jezior lub na drodze wód, wybijających się stale na powierzchnię oraz w bagnistych kotlinach bezodpływowych. W latach wyjątkowo mokrych zbiór może być zupełnie uniemożliwiony. Zbiór siana może być dość znaczny, lecz jest ono bardzo liche, składające się wyłącznie z roślin grubych i kwaśnych i nadaje się więcej na podściół;

b) wszystkie pozostałe łąki, które z jakichkolwiek bądź powodów nie mogą być zaliczone do klas wyższych.

Wśród flory klasy VI obficie występują skrzypy, trzciny, sitowie i mchy. Zjawiają się chwasty trujące.

C. PASTWISKA.

Pastwiska są zaliczane do poszczególnych klas na podstawie średniej wydajności i jakości paszy. Jako czynniki wtórne, wpływające na zaliczenie do klasy wyższej lub niższej, winny być brane również pod uwagę: rodzaj gleby, warunki klimatyczne i stosunki wodne gruntu, potrzeba i łatwość melioracji, stan kultury i stopień pielęgnacji, ukształtowanie i wystawa terenu oraz bliskość wodopoju naturalnego.

Klasa I. Pastwiska najlepsze.

Pastwiska na pierwszej jakości gruntach mineralnych (jak I i II klasa gruntów ornych), posiadające odpowiednie stosunki wilgotnościowe z odpowiednim poziomem wód gruntowych, bądź wskutek dostatecznej ilości (powyżej 600 mm rocznie) i odpowiednio rozłożonych opadów atmosferycznych, bądź też na skutek celowych zabiegów melioracyjnych. Okres wypasu co najmniej pięciomiesięczny, bez przerw w tym okresie. Powierzchnia równa, pastwisko łatwo dostępne. Roślinność szlachetna typowo pastwiskowa, wystarczająca do dobrego wyżywienia 3—4 krów (łącznie około 1300 kg żywej wagi) na 1 ha bez dożywienia przez cały okres wypasu.

Klasa II. Pastwiska bardzo dobre.

Od pastwisk I klasy różnią się:

a) bądź nieco mniejszą zasobnością gleby, czy gorszymi jej warunkami fizycznymi;

b) bądź też nieco gorszymi stosunkami wilgotnościowymi, czy to z powodu mniejszej ilości (około 600 mm rocznie) lub gorzej rozłożonych opadów, co może powodować w niesprzyjających warunkach krótkie przerwy w okresie pasania, czy też wskutek niemożności dostarczenia wody przez istniejące urządzenia melioracyjne wszystkim parcelom według potrzeby. Jakość paszy taka sama, jak na pastwiskach klasy I, lecz ilość przeciętnie mniejsza, umożliwiająca dobre wyżywienie do 3 krów (łącznie około 1000 kg żywej wagi) na 1 ha bez dożywienia przez cały okres wypasu.

Klasa III. Pastwiska dobre.

Gleba o własnościach fizycznych i chemicznych gorszych niż w klasie I i II (jak w średnich klasach gruntów ornych). Pastwiska dostępne o równej powierzchni. Ilość paszy dostateczna do dobrego wyżywienia średnio 2 do 3 krów (łącznie około 800 kg żywej wagi) na 1 ha bez dożywienia przez cały okres wypasu. Jakość paszy dobra, przy czym jednak obok najszlachetniejszej roślinności pastwiskowej występuje mniej szlachetna i chwasty:

a) pastwiska na gruntach bardziej zwięzłych z niewysoką (około 550 mm rocznie) ilością opadów, lub na lżejszych o większej ilości opadów (około 600 mm rocznie). Poziom wód gruntowych w dużym stopniu zależny od warunków atmosferycznych. W latach wilgotniejszych porost roślinności bujniejszy, jakość lepsza, w latach suchszych porost słabszy i dłuższe przerwy w pasaniu;

b) pastwiska na gruntach dość żyznych, o za wysokim normalnie poziomie wód gruntowych, powodującym w latach wilgotniejszych możność uszkadzania darni przez pasące się zwierzęta i gorszą jakość paszy skutkiem dość znacznej przymieszki chwastów. W latach suchszych jakość

paszy lepsza, ale ilość mniejsza i możliwość przerw w okresie pasania. Pastwiska o lepszych stosunkach wilgotnościowych i zalewane żyznymi wodami, przy czym zalewy nie powodują dłuższej przerwy w pasaniu, mogą być zaliczone, zależnie od swej wydajności, do klasy II;

c) pastwiska na gruntach torfowych, jak w klasie IV gruntów ornych;

d) pastwiska górskie z okresem wypasania krótszym niż $3^1/_2$ miesiąca, łatwo dostępne i prawie nie kamieniste.

Klasa IV. Pastwiska średnie.

Pastwiska wymagające do normalnego użytkowania melioracji, dostarczające paszy do dobrego wyżywienia 1—2 krów (łącznie około 500 kg żywej wagi) na 1 ha bez dożywienia przez cały okres wypasu, powierzchnia mniej więcej równa; znajdują się krzaki, kamienie i kępy;

a) pastwiska na gruntach średnich jakości, o małej przeciętnej ilości opadów (mniej niż 550 mm rocznie) i zbyt niskim poziomie wody gruntowej. Pasza może być średniej lub nawet dobrej jakości. Ilość niewielka. Ze względu na duże przerwy w okresie pasania, nadają się raczej pod uprawę rolną;

b) pastwiska na gruntach torfowych, analogicznych do zaliczonych do klasy V gruntów ornych.

Klasa V. Pastwiska słabsze.

Pastwiska, dostarczające paszy do dobrego wyżywienia 1 krowy na 1 ha, bez dożywienia przez cały okres wypasu. Znajdują się krzaki i kamienie:

a) pastwiska na gruntach lżejszych o za wysokim normalnie poziomie wód gruntowych. W latach wilgotniejszych pasanie utrudnione z powodu psucia się darni. Liczne kępy śmiałka darniowego; w paszy przeważają rośliny nieodpowiednie. W latach suchszych łatwiejsze pasanie i jakość paszy lepsza;

b) pastwiska górskie, o gorszej jakości traw niż na zaliczonych do klasy III i trudniej od nich dostępne, więcej kamieniste, jednak możliwe do normalnego wypasania lub z okresem wypasu krótszym niż $3^1/_2$ miesiąca.

Klasa VI. Pastwiska najsłabsze.

Pastwiska, na których nie może znaleźć pełnego wyżywienia 1 krowa na 1 ha. Melioracje potrzebne, lecz często utrudnione:

a) pastwiska na glebach lekkich, za suchych, mało również stosowanych pod uprawę. Roślinność nikła, jakość paszy licha;

b) pastwiska na glebach bagiennych. Często nie można pasać na całej powierzchni. Jakość paszy zupełnie licha. Pastwiska bywają częściowo wykoszane, dając siano zdatne raczej na podściół;

c) pastwiska, które z jakichkolwiek bądź powodów nie mogą być zaliczone do klas wyższych (np. strome stoki).

D. GRUNTY POD WODAMI.

(ziemie pod wodami, nadającymi się do racjonalnej gospodarki rybnej).

Klasa I. Grunty pod wodami najlepsze.

Grunty pod wodami zamkniętymi, posiadające jako naturalną glebę dna grunty zaliczone do klasy I gruntów ornych.

Klasa II. Grunty pod wodami bardzo dobre.

Grunty pod wodami zamkniętymi, posiadające jako naturalną glebę dna grunty zaliczone do klasy II gruntów ornych, do klasy III opisanych w pkt. d) i e) oraz do klasy IV w pkt. b) i c).

Klasa III. Grunty pod wodami dobre.

Grunty pod wodami zamkniętymi, posiadające jako naturalną glebę dna grunty zaliczone do klasy III gruntów ornych, opisanych w pkt. a), b), c), f) i g), oraz do klasy IV, opisanych w pkt. d) i h).

Klasa IV. Grunty pod wodami średnie.

Grunty pod wodami zamkniętymi, posiadające jako naturalną glebę dna grunty zaliczone do klasy IV gruntów ornych, opisanych w pkt. a), e), f) i g).

Klasa V. Grunty pod wodami słabe.

Grunty pod wodami zamkniętymi, posiadające jako naturalną glebę dna grunty zaliczone do klasy V gruntów ornych.

Klasa VI. Grunty pod wodami najsłabsze.

Grunty pod wodami zamkniętymi, posiadające jako naturalną glebę dna grunty zaliczone do klasy VI gruntów ornych oraz grunty pod wodami otwartymi.

Obniża się klasyfikację o jedną klasę w przypadkach, gdy zachodzi jeden z następujących warunków:

1) dno jest nierówne, nie dające się osuszyć zapomocą normalnych środków;

2) zbiornik wody ma zlewnię z przewagą la-

sów, torfowisk, kwaśnych łąk, bagien, co wpływa na kwasowość wody;
3) zbiorniki wód zasilane są przeważnie ze źródeł, położonych bezpośrednio przy zbiornikach wód (nie dotyczy to stawów pstrągowych);
4) przepływ wód jest nieunikniony;
5) nadmiar wód (burzowych, z wylewów rzek czy strumieni itp.);
6) dopływ wód jest niedostateczny (sezonowy);
7) nadmierna przesiąkliwość dna.

W przypadku zbiegu dwóch lub więcej czynników wyżej wymienionych można obniżyć klasyfikację o dwie klasy, nie niżej jednak, jak do klasy VI.

E. NIEUŻYTKI WŁAŚCIWE.

Do nieużytków właściwych zalicza się lotne piaski, bagna, mokradła, rojsty, strome stoki i parowy, niemożliwe do użytkowania jako grunty orne, leśne, łąki lub pastwiska, skały, szutrowiska, okopy, doły po żwirze, torfie, glinie, piasku itp. oraz grunty pod wodami otwartymi lub zamkniętymi w rozumieniu obowiązujących przepisów rybackich, o ile wody te nie nadają się do racjonalnej gospodarki rybnej.

120

ZARZĄDZENIE

MINISTRÓW: ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH ORAZ ZIEM ODZYSKANYCH

z dnia 13 grudnia 1947 r.

w sprawie norm obszarowych dla gospodarstw (działek) na terenie Ziem Odzyskanych.

W rozporządzeniu Ministrów: Rolnictwa i Reform Rolnych, Ziem Odzyskanych oraz Administracji Publicznej z dnia 22 listopada 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 74, poz. 471), ustalone zostały normy obszarowe dla gospodarstw, przydzielonych na podstawie dekretu z dnia 6 września 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 279) na obszarze Ziem Odzyskanych i byłego Wolnego Miasta Gdańska.

W celu ścisłego i właściwego wykonania postanowień powołanego rozporządzenia w przedmiocie norm obszarowych (§§ 2 — 6) zarządza się, co następuje:

1. Od dnia otrzymania niniejszego zarządzenia, zarówno władze administracji ogólnej, jak i komisje osadnictwa rolnego obowiązane są przy wydawaniu orzeczeń przewidzianych w art. 25, 30 i 31 dekretu z dnia 6 września 1946 r., stosować ściśle normy obszarowe, wskazane w §§ 2 — 5 cyt. rozporządzenia.

Orzeczenia Powiatowej Komisji Osadnictwa Rolnego, które jeszcze nie zostały wysłane do urzędów gminnych, a nie odpowiadają tym normom, winny być ponownie skierowane na posiedzenie Powiatowej Komisji Osadnictwa Rolnego celem dostosowania ich do norm obszarowych obecnie obowiązujących.

2. Gdy gospodarstwo obejmuje grunty należące do różnych klas szacunkowych, należy przyjąć za podstawę do ustalenia obszaru gospodarstwa — normę obszarową, właściwą dla klasy gruntów, które w danym gospodarstwie przeważają, zwiększając lub zmniejszając tę normę proporcjonalnie do ilości gruntów innych klas; przykłady obliczenia powierzchni gospodarstw, obejmujących grunty o różnych klasach szacunkowych podane są w załączniku do niniejszego zarządzenia.

3. Na terenach przemysłowych, przeludnionych oraz na terenie Żuław i rejonu Pyrzyckiego należy tworzyć gospodarstwa stosując dolną granicę podanych w § 2 rozporządzenia norm obszarowych oraz nadawać w dotychczasowym rozmiarze istniejące gospodarstwa o obszarze poniżej 7 ha.

Na terenie Żuław i rejonu Pyrzyckiego dopuszcza się odchylenia od powyższego przepisu w stosunku do gospodarstw, tworzonych na glebie III klasy szacunkowej.

Na Żuławach, w pobliżu miast portowych, ośrodków przemysłowych i większych osiedli miejskich należy tworzyć gospodarstwa ogrodnicze, jeżeli warunki glebowe na to pozwalają.

4. W przypadkach, gdy wydano już akt nadania, a obszar gospodarstwa nie przekracza norm przewidzianych w §§ 2 — 5 rozporządzenia należy obszar ten ustalać zgodnie z aktem nadania, stosując przy tym dla gospodarstw obejmujących różne klasy szacunkowe, postanowienia pkt 2 niniejszego zarządzenia.

5. Jeśli ze względu na rodzaj (klasy szacunkowe) gruntów, jakie wchodzą w skład danego gospodarstwa, okaże się, że jego rozmiar określony w akcie nadania przekracza normy obszarowe właściwe dla tego rodzaju gruntów w myśl §§ 2 — 5 roporządzenia, należy obszar gospodarstwa zmniejszyć i dostosować do norm właściwych dla danych gruntów w myśl §§ 2 — 5 rozporządzenia.

6. Jeśli obszar, ustalony aktem nadania jest mniejszy od norm obszarowych, właściwych dla

danego rodzaju gruntów w myśl §§ 2 — 5 rozporządzenia przy uwzględnieniu postanowień pkt 2 niniejszego zarządzenia, należy zachować obszar ustalony aktem nadania, a zwiększyć go można stosownie do zasad pkt 2 niniejszego zarządzenia tylko wówczas:

a) gdy więcej niż 50% obszaru gospodarstwa stanowią grunty III klasy szacunkowej, a przy tym,

b) gdy znajdują się do dyspozycji grunty potrzebne na zwiększenie obszaru gospodarstwa bez zmniejszenia ilości gospodarstw w danej gromadzie oraz w miarę posiadania gruntów do dyspozycji.

7. Zmniejszenie obszaru gospodarstwa w myśl postanowień pkt 5 nie powinno powodować uchylenia aktu nadania, lecz następuje w drodze wydania orzeczenia przewidzianego w art. 30 dekretu.

Akt nadania podlega sprostowaniu w przypadku, jeżeli podany w nim obszar oddanego do użytkowania gospodarstwa rażąco odbiega od norm ustalonych w rozporządzeniu wykonawczym (np. utworzone gospodarstwa hodowlane na gruntach I lub II klasy szacunkowej, gospodarstwa ponad 9 ha na gruntach I klasy szacunkowej, gospodarstwa zawierające wody i lasy o obszarze powodującym przekroczenie norm obszarowych).

Sprostowania dokonuje Powiatowa Komisja Osadnictwa Rolnego na wniosek starosty powiatowego.

8. Obszar gospodarstwa nie może ulec zmianom i postanowienia pkt 5 niniejszego zarządzenia nie stosuje się, jeśli wydano już orzeczenie o wykonaniu aktu nadania (art. 31 dekretu).

9. Jeżeli w uzasadnionych przypadkach, zdaniem Urzędu Wojewódzkiego, należy zastosować inne normy obszarowe niż wskazane w §§ 2 — 5 rozporządzenia, Urząd Wojewódzki wystąpi do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z odpowiednim wnioskiem o zastosowanie przepisu § 6 rozporządzenia.

Do powyższego wniosku należy dołączyć:

a) wykaz gospodarstw, których wniosek dotyczy z zaznaczeniem ogólnej powierzchni gruntów oraz powierzchni poszczególnych klas szacunkowych,

b) opinię Wydziału Osiedleńczego.

10. W celu ustalenia, czy powierzchnia poszczególnych gospodarstw nie przekracza norm przewidzianych w §§ 2 — 5 rozporządzenia, rejestry pomiarowe, które wykazywać powinny klasy szacunkowe gruntów, ulegają sprawdzeniu przed wniesieniem projektu na grunt. Sprawdzenia dokonuje rejonowy inspektor akcji uwłaszczeniowej oraz komisarz ziemski, którzy podpisują rejestr. Rejestr pomiarowy winien być ponadto przedstawiony do zatwierdzenia staroście powiatowemu.

w/z Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

St. Tkaczow

w/z Minister Ziem Odzyskanych:

J. Dubiel

Załącznik.

Przykłady obliczeń powierzchni gospodarstw obejmujących grunty o różnych klasach szacunkowych.

Przykład I.

Akt nadania przewiduje wydzielenie gospodarstwa o powierzchni około 10 ha.

Warunki ekonomiczne i inne, o których mowa w § 2 rozporządzenia są średnie, a więc obszar typowego gospodarstwa, wydzielonego w odpowiednich klasach wynosiłby

kl. I — 8 ha
kl. II — 10,5 ha
kl. III — 12 ha

Po zaprojektowaniu przybliżonej powierzchni 10 ha, okazało się, że

w kl. I znalazło się 7.5000 m²
w kl. II „ „ 2.5000 m²
10.0000 m²

obliczamy procentowy stosunek powierzchni, zaprojektowanej w odnośnej klasie do całej powierzchni typowego gospodarstwa w tejże klasie.

7.5 : 8 = 94%
2.5 : 10.5 = 24%
118%

stąd wynika, iż zaprojektowane w tym miejscu gospodarstwo jest za duże w stosunku do przeciętnego gospodarstwa przewidzianego w tych samych warunkach.

Zmniejszając zaprojektowany obszar gruntami np. kl. II otrzymamy

I — 7.5000 = 94%
II — 0.7150 = 6%
8.2150 = 100%

Zmniejszając gospodarstwo gruntami kl. 1, otrzymamy

I — 6.0600	=	76%
II — 2.5000	=	24%
8.5600	=	100%

zaprojektowane w ten sposób gospodarstwo całkowicie odpowiada normom przewidzianym w §§ 2 — 5 rozporządzenia oraz zgodne jest z obszarem w akcie nadania, jako przeciętnym dla średnich warunków glebowych.

Przykład II.

Akt nadania przewiduje wydzielenie gospodarstwa z obszaru około 7 ha.
Warunki ekonomiczne i inne są najbardziej sprzyjające.
Normy gospodarstwa typowego wyniosą

w kl. I — 7 ha
w kl. II — 9 ha
w kl. III — 9 ha

Po zaprojektowaniu założonej powierzchni okazało się, że

w kl. I — 4.5000	=	64%
w kl. II — 2.5000	=	28%
7.0000	=	92%

W tym przypadku, ponieważ gospodarstwo obejmuje jedynie grunty I i II klasy, nie zachodzą zatem warunki do zwiększenia jego obszaru, należy obszar ten zaprojektować według aktu nadania.

Przykład III.

Akt nadania przewiduje wydzielenie gospodarstwa o obszarze około 10 ha. Warunki ekonomiczne są wybitnie niesprzyjające.
Normy gospodarstwa typowego wyniosą

w kl. I — 9 ha
w kl. II — 12 ha
w kl. III — 15 ha

Po zaprojektowaniu gospodarstwa okazało się

w kl. I — 2.0000 m²	=	22%
w kl. II — 1.3000 m²	=	11%
w kl. III — 6.7000 m²	=	45%
10.0000 m²	=	78%

W tym wypadku, ponieważ więcej niż 50% gospodarstwa stanowią grunty III klasy, dopuszczalne jest powiększenie obszaru gospodarstwa, o ile zachodzą warunki wymagane w pkt 6 lit. b zarządzenia t.j. gdy znajdują się do dyspozycji grunty potrzebne na zwiększenie obszaru gospodarstwa, bez zmniejszenia ilości gospodarstw w danej gromadzie oraz w miarę posiadania gruntów do dyspozycji.

Powiększając gospodarstwo gruntami np. kl. I i II możemy otrzymać:

w kl. I — 2.3400 m²	=	26%
w kl. II — 3.4800 m²	=	29%
w kl. III — 6.7000 m²	=	45%
12.5200 m²	=	100%

Powiększając gospodarstwo gruntami III kl. otrzymamy:

kl. I — 2.0000 m²	=	22%
kl. II — 1.3000 m²	=	11%
kl. III — 10.0500 m²	=	67%
13.3500 m²	=	100%

Jeżeli brak jest do dyspozycji gruntów, potrzebnych na zwiększenie obszaru gospodarstw przy zachowaniu dotychczasowej ilości gospodarstw w gromadzie, lub jeżeli ilość gruntów do dyspozycji jest niedostateczna, nie dokonywujemy zwiększenia obszaru gospodarstwa, lub zwiększamy go tylko częściowo.

Przy ustalaniu powierzchni typowego gospodarstwa poza warunkami glebowymi i innymi wymienionymi w § 2 rozporządzenia mogą być wzięte pod uwagę i czynniki lokalne wpływające na wielkość gospodarstw jak np.: odległość działek rolnych od osiedli, możliwość zamknięcia wszystkich użytków w jednej odwodnicy itp.

Różnicowanie obszarów gospodarstw ze względu na niekorzystne położenie na terenie regulacji może nastąpić tylko kosztem gospodarstw lepiej położonych. Poza tym w granicach 5% powierzchni mogą mieć miejsce odchylenia, spowodowane względami technicznymi lub konfiguracją terenu.

Lasy i wody naturalne przy obrachunku należy traktować jako grunty kl. III. Wody posiadające urządzenia rybne oraz nie nadające się do racjonalnej gospodarki rybnej, należy zaliczać do klas szacunkowych w sposób przewidziany w § 8 rozporządzenia.

ERRATA:

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych Nr 13, z dnia 20 grudnia 1947 r. na str. 245 (tytułowej), poz. 116, winno być „1947 r.", a nie „1927 r.".

Redakcja i Administracja: Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych. Warszawa, Nowogrodzka 50
Wydział Prasy i Informacji. Pokój 107. Tel. 887-84 Cena zł. 30

Konto P. K. O. I — 1888. Dziennik Urzędowy Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych w Warszawie.

Drukarnia Państwowa Nr 1 w Warszawie. 3.000. Zam. 3371. XII.47.